

מועצה מקומית קצרין – מבקרת המועצה

דוח ביקורת מספר 2 לשנת 2017

השירות הווטרינרי

1. כללי

- 1.1. השירות הווטרינרי הינו שירות משותף לשתי המועצות בגולן. השירות מטפל בנושא הפיקוח על כלבים וחתולים, חיסונים ומעקב אחר בעלי חיים, בעלי חיים משוטטים וכדומה. כן אחראי השירות על בדיקות בשר ועסקים למכירתו.
- 1.2. השירות הווטרינרי מנוהל על ידי רופא וטרינר המועסק על ידי מועצה אזורית גולן. כמו כן עובדת בשירות פקידה המועסקת ידי מ.מ קצרין. בנוסף לעובדים אלו השירות הווטרינרי העסיק במועד הביקורת המקורית שלושה לוכדי כלבים חיצוניים וכן פקח מ.מ קצרין האחראי על לכידות במועצה המקומית עצמה.
- 1.3. בשנת 2012 נערכה ביקורת מקיפה על פעילות השירות הווטרינרי בשנים 2009-2011. ביקורת זו היא ביקורת חוזרת שנערכה במהלך 2015 ושמטרתה לבדוק את אופן תיקון הליקויים של הביקורת המקורית. בדוח זה יוצגו לגבי כל נושא נבדק - ממצאי הביקורת המקורית והמלצותיה וממצאי הביקורת הנוכחית והמלצותיה.
- 1.4. לאחר עריכת הדוח, בתחילת שנת 2017, החליטה הרשות להעביר את ניהול השירות הווטרינרי לאשכול גליל מזרחי. האשכול הצהיר על השירותים שייתן במסגרת השירות הווטרינארי וכן תיאר בכתב את תהליך העברת ניהול התחום לאשכול. באשכול אמור להתחיל לפעול החל ממאי 2017. עקב כך, הביקורת לא ערכה בדיקה חוזרת בתחילת שנת 2017. במידת הצורך, הביקורת תערוך בדיקה של ניהול השירות על ידי האשכול, לאחר שנת עבודה לפחות של האשכול.

2. מינוי וטרינר רשותי וקביעת סמכויותיו

ממצאי והמלצות הביקורת המקורית

- 2.1. על המועצה לאשר מינוי הוטרינר כוטרינר עירוני, גם אם אינו מועסק בפועל על ידיה.
- 2.2. המועצה לא ערכה בדיקה מקיפה בעניין צרכי המשרה ולא קבעה תיעדוף לניצול שעות הוטרינר. במצב שנוצר, הוטרינר אינו מבצע את כל המשימות העומדות בפניו. ישנן משימות של הוטרינר שאינן מתבצעות עקב חוסר בתקצוב שעות (יפורט בפרקי הדוח

השונים). מכל מקום, הביקורת רואה בחומרה מצב בו כבר במחצית החודש הרשות נשארת למעשה ללא וטרינר (למעט מקרים דחופים). חלק מעבודת הוטרינר אינה דחופה אך היא חשובה לא פחות (חיסונים, כלבים משוטטים, בדיקות בשר ועוד).

2.3. הביקורת ממליצה למועצה לקיים דיון מקיף בנושא השירות הוטרינרי. על המועצה לבחון מהם הצרכים בתחום, כמה שעות יש להקצות לכך ואף לתת תיעודף למשימות מסוימות. בהתאם לבדיקה שתערך, יוקצו שעות שיספיקו למשימות העומדות בפני הוטרינר.

2.4. הביקורת בדקה בפרקי הדוח את הטיפול במניעת כלבת ובכלבים מסוכנים ומצאה ליקויים רבים. הביקורת סבורה כי על ראש המועצה להאציל לוטרינר סמכויות אכיפה על פי חוק העבירות המנהליות, וזאת על מנת לאפשר אכיפה על בעלי כלבים שאינם מחסנים אותם ובכללם בעלי כלבים מסוכנים.

ממצאי והמלצות הביקורת הנוכחית

- 2.5. ראש המועצה האציל לוטרינר סמכויות אכיפה על פי חוק העבירות המנהליות,
- 2.6. הביקורת מצאה, כי מאז הביקורת עסק הדרג הניהולי במועצה רבות בנושא השירות הוטרינרי ונערכו שינויים באופן ניהול השירות.
- 2.7. ב 14/2/13 נערכה פגישה של מנכ"לית המועצה הקודמת, הוטרינר, ונציגי המועצה האזורית. בישיבה זו סוכם על שעות העבודה הקבועות של הוטרינר ועל כך שהוטרינר יבנה תכנית עבודה חודשית שתכסה את צרכי שתי המועצות. ב 26/1/15 נערכה פגישה של המנהלים המוניציפאלים בגולן ובקצרין יחד עם הוטרינר ומזכירת השירות הוטרינרי וסוכם על תחומי אחריות ותכנית עבודה שנתית. ב 11/5/15 קיים מנהל המחלקה המוניציפאלית פגישה עם הוטרינר כדי לעקוב אחרי עמידה ביעדים שנקבעו בתחילת שנה.
- 2.8. הביקורת מברכת על התהליך שנעשה במועצה. הביקורת תמשיך ותעקוב אחר השינויים הנערכים והפיקוח על עבודת הוטרינר.
- 2.9. מליאת המועצה המקומית טרם אישרה מינוי הוטרינר כוטרינר עירוני. יש למנותו ככזה גם אם אינו מועסק בפועל על ידיה.

3. ניתוח תקציבי השירות הוטרינרי

ממצאי והמלצות הביקורת המקורית

- 3.1. חלקה של מ.מ. קצרין בעלות הפעלת השירות עומדת על 40%. רוב פעילות השירות מתמקדת בפעולות למניעת כלבת – כולל חיסון, לכידה והסגר. ניתן לראות בנתוני השירות הוטרינארי כי רוב הטיפול בבעלי חיים משוטטים הוא במועצה אזורית גולן.

כיוון שחלקה של קצרין בפעילות זו עומד על כ 12% בממוצע, יש לשקול האם החלוקה של 60% (מ.א.גולן) ו 40% (מ.מ.קצרין) היא חלוקה נכונה המשקפת נכונה את העלויות בפועל. מומלץ להביא את הנושא לדיון במליאת המועצה המקומית

ממצאי והמלצות הביקורת הנוכחית

- 3.2. במהלך הוצאת מכרז לניהול הכלבייה, התברר למועצה המקומית קצרין, כי מועצה אזורית גולן, אינה נושאת בכלל העלויות של הכלבים שהיא מכניסה לכלבייה המשותפת. נעשה חישוב מחודש של עלות אחזקת כלב ליום ובעקבות כך, החליטה המועצה האזורית לחדול ולהשתמש בכלבייה. בעקבות כך, השירות הוטרינרי הפסיק כמעט לחלוטין להשתמש בלוכדים עבור כלבים משוטטים בגולן. (כלבים משוטטים במועצה האזורית גולן). לוכד המועצה המקומית המשיך לפעול.
- 3.3. מנהל המחלקת המוניציפאלית בקצרין מסר לביקורת, כי במחלקה הוחלט להגדיל את האכיפה. עם עזיבתו של הלוכד הקודם נמצא הפתרון הבא – 3 מעובדי המחלקה יבצעו אכיפה בשעות עבודתם. אחד העובדים מבצע פעולות אכיפה בשעות אחה"צ והלילה לפי קריאות ולפי הצורך. העובד מקבל שכר עבור קריאות ולכידות בלבד. מנהל המחלקה מסר, כי פתרון זה מיושם כבר שנה לשביעות רצון כולם. האכיפה הדוקה יותר ויום יומית והעלויות אף קטנו. הביקורת מברכת על הפתרון היצירתי לבעיה.

4. לכידת בעלי חיים משוטטים

ממצאים והמלצות הביקורת המקורית

- 4.1. הביקורת מצאה, כי מנגנון התגמול של הלוכדים הוא על פי מספר הלכידות. מנגנון זה עשוי לעודד את הלוכדים לבצע מספר רב של לכידות, גם אם לא כולם דרושות. בקרה אפשרית לנושא זה היא באם לכידות מבוצעות בעקבות קריאות מוקד בלבד. פקידת השירות אמנם מסרה לביקורת כי המדיניות היא לצאת ללכידות בעקבות תלונות, אך בפועל נמצא, כי רק בחלק קטן מאד מהמקרים הלכידות בוצעו כתוצאה ישירה של תלונה (כמובן לכידה כזו אינה חייבת להיות ביום התלונה, אך סביר שתארע בתוך מספר ימים).
- 4.2. הביקורת סבורה, כי יש לבחון חלופות של תגמול ללוכדים. בכל מקרה באם החלופה שנבחרת היא תשלום על פי לכידה בפועל, יש למצוא דרך לוודא כי הלכידות בוצעו במקרים בהם אמנם נדרשה לכידה. הביקורת מציינת, כי כאשר נתפסת חיה שאינה

כלב, החיה למעשה משוחררת לטבע בחזרה. במקרים אלו, אם התפיסה לא היתה בעקבות תלונה, הביקורת לא רואה את הסיבה בשלה נתפסת החיה.

4.3. הביקורת מצאה, כי יותר מ 85% מהתפיסות מבוצעות מחוץ לקצרין. אמנם שכר הלוכדים בתחומי המועצה האזורית, משולם על ידי המועצה האזורית, אך עבודה רבה נוספת מתחייבת בשל הלכידות – רישום הכלבים, הכנסה להסגר, קבלת תשלום עבור שחרור, טיפול באימוץ, רישום הטיפול בכלב וכו'. עבודה זו נעשית בחלקה הגדול על ידי פקידת השירות הוטרינרי ששכרה משולם על ידי המועצה המקומית קצרין. הביקורת סבורה, כי על המועצות לבחון את חלוקת העבודה בשירות ולעדכן במידת הצורך את שיעור השתתפותן בעלויות.

4.4. הביקורת מצאה, כי לא תמיד נרשם מועד סיום הטיפול בחיה. הביקורת ממליצה להקפיד לרשום את מועד הטיפול. כמו כן, נמצא כי במקרה אחד מועד סיום הטיפול נרשם כמועד הקודם ללכידת החיה. הביקורת ממליצה להגדיר במערכת המחשב, כי מועד טיפול לא יוכל להיות קודם למועד הלכידה.

ממצאי והמלצות הביקורת הנוכחית

- 4.5. כאמור – הלכידות במועצה האזורית נפסקו כמעט לחלוטין החל מתחילת שנת 2015.
- 4.6. לגבי מועצה מקומית קצרין - ב 6/3/13 התקיימה פגישה בנוכחות לוכד הכלבים מטעם המועצה, מנהל המחלקה המוניציפאלית והוטרינר. בפגישה סוכם כי הלוכד יבצע פעילות לכידות על פי קריאה של המחלקה המוניציפאלית בלבד. כאמורא מאוחר יותר נמצא פתרון אחר, שנראה לבקורן כפתרון טוב לשביעות רצון כולם. ראה סעיף 3.3
- 4.7. הביקורת קיבלה לידיה את דוח לכידות כלבים בחודשים 12/14 – 1/15. נמצא כי בחודשים אלו נתפסו סה"כ 11 כלבים ו חתול אחד. מהכלבים 6 שוחררו על ידי הבעלים ו 5 אומצו.
- 4.8. לגבי ההערה בדבר מועד הרישום בכלביה מזכירת השירות הוטרינארי מסרה לביקורת כי במערכת המחשב הוגדר כי מועד הטיפול לא יוכל להיות קודם למועד הלכידה. דוח הלכידות שהוציאה הביקורת נמצא תקין.

5. פיקוח על כלבים וחיסוני כלבים

ממצאי הביקורת המקורית

- 5.1. הביקורת מצאה, כי הליך רישום הכלב ומתן חיסון מתנהל על פי חוק וכי השירות הוטרינרי נותן הודעות לבעלי כלבים על הצורך לחסנם.
- 5.2. הביקורת מצאה, כי כאשר בעלי כלבים לא באים לחסנם, גם במשך שנים, השירות הוטרינארי לא נוקט בשום צעד נגדם. בפועל ישנם כ-1,700 כלבים שנרשמו בשירות הוטרינארי בשלב כלשהו ולא חוסנו במשך למעלה משנה וחצי טרם הביקורת.
- 5.3. הכלבת הינה מחלה קשה ביותר ומשרד הבריאות והחקיקה נרתמו להלחם במחלה זו. ברמת הגולן ישנו סיכון נוסף עקב האפשרות של מעבר חיות נגועות (גם חיות בר כגון שועלים) מהגבול עם סוריה (בסוריה המדינה אינה נלחמת בכלבת ועל כן הסיכון לה גבוה יותר). עקב כך, יש לעשות מאמץ מיוחד לאתר כלבים שלא חוסנו נגד המחלה.
- 5.4. הביקורת סבורה, כי על השירות ליזום פרויקט של איתור וחיסון כלבים. יש ליצור קשר עם כל בעלי הכלבים שפרטיהם רשומים במחשב. במידה והם אומנם מחזיקים בכלב, יש להודיע להם על הצורך לחסנו. במידה ובעלים לא משתפים פעולה, יש להעזר בפקח המועצה, לאתר את הבעלים ולהטיל קנסות על בעלי כלבים לא מחוסנים.
- 5.5. בהמשך להמלצתה בפרק 3 - הביקורת סבורה כי על ראש המועצה להאציל סמכויות אכיפה על פי חוק העבירות המנהליות, וזאת על מנת לאפשר אכיפה על בעלי כלבים שאינם מחוסנים אותם ובכללם בעלי כלבים מסוכנים.

ממצאי והמלצות הביקורת הנוכחית

- 5.6. בפגישת הסדרת פעילות הוטרינר הרשותי שנערכה ב-26/1/15 נקבע כי על השירות הוטרינרי ליזום פעילות במטרה לצמצם את אחוז הכלבים הלא מחוסנים והלא מסורסים. לצורך כך הומלץ על ידי מנהל המחלקה להעזר גם במתנדבים על מנת להתקשר לבעלי הכלבים ולבדוק האם הם עודם בידם ובמידה וכן, להזכיר להם כי יש לחסנם. כמו כן, בפגישה זו נקבע יעד של כלבים לא מחוסנים – עד 30% מסך הכלבים הרשומים.
- 5.7. בתחילת שנת 2015 קיבלה הביקורת לידיה דוח ובו פירוט של כל הכלבים הרשומים בקצרין ושלא חוסנו מאז 31/12/13. הביקורת מצאה, כי בסה"כ רשומים 490 כלבים שלא חוסנו בשנים האחרונות. מדובר בכלבים שהמועד האחרון בו חוסנו הוא החל משנת 2007 ועד 31/12/13. מזכירת השירות הוטרינרי מסרה לביקורת כי היא נמצאת בתהליך איתור ורישום כלבים לא מחוסנים. היא החלה ביצירת קשר עם בעלי הכלבים על מנת לבדוק האם הכלבים עדיין אצלם ומדוע לא חוסנו. לאחר מכן תהיה בידיה תמונת מצב

אמיתית לגבי היקף התופעה של כלבים לא מחוסנים ואז ינקטו צעדים נגד בעלי כלבים לא מחוסנים.

5.8. הביקורת מברכת על הירידה הגדולה בכמות הכלבים הלא מחוסנים ועל הפעולות שהשירות החל בנקיטתן בתחום זה. הביקורת תמשיך ותעקוב אחר הפעולות הננקטות ואחר מספר הכלבים הלא מחוסנים

6. חיסון וטיפול בכלבים מסוכנים

ממצאי והמלצות הביקורת המקורית

- 6.1. הביקורת מצאה, כי למעשה בתחומי האחריות של השרות הוטרינארי מסתובבים כלבים מסוכנים שלא חוסנו והשירות אינו פועל בתקיפות על מנת לטפל במצב זה.
- 6.2. הכלבים שבהם מדובר בפרק זה הם כלבים המוגדרים כמסוכנים. ולכן, לגבי כלבים אלו מסוכנותם, כאשר אינם מחוסנים, היא כפולה.
- 6.3. הביקורת ממליצה, כי השירות יטפל באופן דחוף באיתור כלבים מסוכנים ובמידה והם נמצאים וחיים, יש לאלץ את הבעלים לחסן את הכלב (באמצעות קנס כספי, לקיחת הכלב ועוד).

ממצאי והמלצות הביקורת הנוכחית

- 6.4. מזכירת השירות הוטרינארי מסרה לביקורת כי כל הכלבים המסוכנים הרשומים בשירות מחוסנים בתוקף. נעשו פעולות לאיתור כלבים מסוכנים ללא חיסון – אותרו שני כלבים שהורדמו.
- 6.5. מבדיקת דוח של כלבים ללא חיסון בתוקף, מצאה הביקורת רשימה של 11 כלבים מסוכנים שלא חוסנו מעל לשנה. מועד חיסון אחרון של כלבים אלו הוא משנת 2010 עד שנת 2013.
- 6.6. הביקורת מסרה למזכירת המחלקה המוניציפאלית רשימה של כלבים מסוכנים שאינם מחוסנים. המזכירה ערכה בירור לגבי הכלבים. מהברור עולה כי, 3 כלבים מתו, 3 כלבים נוספים אינם באיזור (נמסרו מחוץ לאיזור הגולן או שהבעלים עזבו איתם). לגבי כלב אחד שאותר – ניתנה לבעלים התרעה לחסן את הכלב באופן מיידי. לגבי 4 כלבים נוספים – טרם הצליחו לאתר את בעלי הכלב או את הוטרינר שטיפל בו, על מנת להתעדכן (לעיתים הוטרינר חיסן ולא עידכן או שהכלב מת בינתיים והדבר לא ידוע לשירות הוטרינרי). נמסר לביקורת כי במידה והכלבים בחיים ונמצאים בגולן – יקבלו הבעלים התרעה לבוא לחסנם דחוף.

7. בדיקות בשר ומוצריו

ממצאי הביקורת המקורית

- 7.1 לפיקוח על מזון ישנם שני חלקים – חלק אחד נעשה במרכז ביקורת ובו נבדקת העמסת המשאיות. המרכז האזורי משותף לרשויות מקומיות רבות והוא נמצא בחצור הגלילית. המרכז פועל על בסיס יום יומי. כאשר כל רשות מעמידה שעות וטרינר על פי גודלה. הוטרינר הרשותי נמצא במרכז ליום אחד אחת לשבועיים.
- 7.2 חלק שני הוא בדיקת המשאיות המגיעות לקצרין והגולן – האם המשאית אומנם נבדקה במרכז הבדיקה, האם אושרה, בדיקה מדגמית של הטמפרטורה ועוד. הוטרינר הסביר לביקורת כי בשל מספר השעות המוגבל שהועמד לרשותו הוא כלל ללא עורך בדיקות אלו.
- 7.3 הביקורת רואה בחומרה את המצב בו למעשה הרשות אינה מבצעת את תפקידה בתחום בדיקות בשר המגיע למכירה ברשות. הדבר מעמיד בסיכון את תושבי הרשות.
- 7.4 לא זו אף זו, הביקורת סבורה, כי מצב של אפס ביקורות עשוי להביא יצרנים מסויימים להוביל דווקא לקצרין ולגולן סחורה פגומה, שלא אושרה להעמסה או להשתמש במשאיות שאינן עומדות בתקנים להובלות לקצרין ולגולן, שהרי באזור זה לא נערכות כלל ביקורות.
- 7.5 הביקורת ממליצה, בהמשך להמלצה בפרק 3 להסדיר את שעות העבודה ואת המטלות, כך שמפעם לפעם יוקצו שעות לביקורות בשר.

ממצאי והמלצות הביקורת הנוכחית

- 7.6 באוקטובר 2013 יצא דוח ביקורת של משרד מבקר המדינה ביחס לפיקוח על מזון מן החי. בביקורת זו ציין הוטרינר, כי עקב משרתו המצומצמת, אינו מתפנה כמעט לפיקוח על עסקים לממכר מזון מן החי. כמו כן ציין הוטרינר, כי לעיתים הוא נזקק לפקחים לביצוע משימותיו ואינו יכול לצאת לבתי עסק לבדו עקב התנהגות בעלי העסקים אליו.
- 7.7 בישיבה מיום 26/1/15 בנושא הסדרת פעילות הוטרינר, בסעיף "ביקורות בבתי עסק" נרשם "על הוטרינר לבצע בדיקות יזומות, אחת לחצי שנה, בבתי עסק שבהם יש צורך לאישור וטרינרי, בתי עסק העוסקים במכירת והגשת מזון"
- 7.8 בסיכום פגישה תקופתית שנערך ביום 11/5/15 בסעיף "ביקורות בבתי עסק" נרשם "הנושא עדיין לא קיבל תאוצה. בחודשים האחרונים התבצעו ביקורות בשני עסקים

בלבד. יש לתכנן ולבצע ביקורות יזומות בכל העסקים שמחוייבים בפיקוח וטרינרי, לפחות פעם בחצי שנה. אבקש לסיים סבב ראשון עד סוף יוני 2015. ”

7.9. יוצא מכך, כי הנושא עדיין לא נפתר, ולא מתקיימות ביקורות מספקות בבתי עסק. עם זאת, נראה שהנושא נמצא תחת מעקב של המנהל המוניציפאלי וההתקדמות נבדקת אחת למספר חודשים. הביקורת תמשיך ותעקיב אחר ההשתפרות בפיקוח בתחום זה.

בכבוד רב,
רואת חשבון יעל אשל
מבקרת המועצה המקומית קצרין